

УДК 338.1

DOI 10.35433/ISSN2410-3748-2024-1(34)-1

Панченко Володимир
доктор економічних наук, професор
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
<https://orcid.org/0000-0003-0958-7752>

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ: ОЦІНКА РИЗИКІВ ТА ПЕРСПЕКТИВ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТОРІВ

Стаття присвячена комплексному аналізу впливу російсько-української війни на інвестиційний клімат України. На основі актуальних статистичних даних та експертних оцінок визначено основні ризики для іноземних інвесторів, спричинені воєнними діями на території країни. Серед них: масштабні руйнування критичної інфраструктури, розрив усталених логістичних ланцюгів, стрімке зниження купівельної спроможності населення, а також високий рівень невизначеності щодо подальшого перебігу та тривалості збройного конфлікту. Водночас, автором розглянуто потенційні перспективи відновлення інвестиційної привабливості України в умовах повоєнної відбудови. Особливий акцент зроблено на прогнозуванні ймовірної динаміки та галузевої структури іноземних інвестицій в українську економіку починаючи з 2025 року, виходячи з припущення про завершення активної фази бойових дій.

На основі виявлених конкурентних переваг України запропоновано комплекс заходів щодо покращення національного інвестиційного середовища у середньо- та довгостроковій перспективі. Вони включають забезпечення макроекономічної стабільності, проведення структурних реформ регуляторної та судової систем, посилення інституційного захисту прав інвесторів, а також залучення масштабної фінансової та технічної допомоги від міжнародних партнерів. Разом з тим, автор наголошує на критичній важливості формування цілісного стратегічного бачення розвитку України як конкурентоспроможної та інвестиційно привабливої держави у довгостроковому горизонті, що вимагає реалізації цілеспрямованої політики стимулювання інновацій, розбудови сучасної інфраструктури та інтеграції до глобальних ланцюгів створення доданої вартості.

У статті також проаналізовано досвід інших країн, які зазнали значних економічних втрат внаслідок військових конфліктів, та виокремлено найбільш ефективні стратегії відновлення інвестиційної привабливості в умовах повоєнної відбудови. Зокрема, розглянуто успішні приклади залучення іноземних інвестицій у країнах Балканського регіону та Південно-Східної Азії, які зуміли швидко подолати наслідки збройних протистоянь та забезпечити стійке економічне зростання. На основі цього досвіду автор пропонує адаптувати найкращі практики до українських реалій з урахуванням специфіки національного інституційного середовища та геополітичного контексту.

Окрему увагу приділено ролі міжнародних фінансових інституцій, зокрема Міжнародного валютного фонду, Світового банку та Європейського банку реконструкції та розвитку, у підтримці інвестиційних процесів в Україні в умовах повоєнного відновлення.

Підкреслено важливість узгодження їхніх програм фінансової та технічної допомоги з національними пріоритетами розвитку та забезпечення ефективної координації зусиль усіх зацікавлених сторін.

У підсумку, автор доходить висновку, що відновлення інвестиційної привабливості України в умовах повоєнної відбудови вимагатиме комплексного підходу, який поєднуватиме невідкладні заходи з подолання руйнівних наслідків війни із стратегічними ініціативами, спрямованими на забезпечення довгострокової конкурентоспроможності національної економіки. Лише за таких умов Україна зможе повною мірою реалізувати свій інвестиційний потенціал та стати привабливим напрямком для міжнародного капіталу в умовах повоєнного світу.

Ключові слова: інвестиційний клімат; воєнні ризики; іноземні інвестиції; післявоєнне відновлення; економічний розвиток; перспективи 2025.

IMPACT OF THE WAR ON UKRAINE'S INVESTMENT CLIMATE: RISK ASSESSMENT AND PROSPECTS FOR FOREIGN INVESTORS

The article is devoted to a comprehensive analysis of the impact of the Russian-Ukrainian war on the investment climate in Ukraine. Based on current statistical data and expert assessments, the main risks for foreign investors caused by military actions on the country's territory are identified. Among them are: large-scale destruction of critical infrastructure, disruption of established logistics chains, a rapid decline in the purchasing power of the population, as well as a high level of uncertainty regarding the further course and duration of the armed conflict. At the same time, the author considers the potential prospects for restoring the investment attractiveness of Ukraine in the conditions of post-war reconstruction. Special emphasis is placed on forecasting the likely dynamics and sectoral structure of foreign investment in the Ukrainian economy starting from 2025, based on the assumption of the completion of the active phase of hostilities.

Based on the identified competitive advantages of Ukraine, a set of measures is proposed to improve the national investment environment in the medium and long term. They include ensuring macroeconomic stability, carrying out structural reforms of the regulatory and judicial systems, strengthening the institutional protection of investors' rights, as well as attracting large-scale financial and technical assistance from international partners. At the same time, the author emphasizes the critical importance of forming a holistic strategic vision for the development of Ukraine as a competitive and investment-attractive state in the long-term horizon, which requires the implementation of a targeted policy to stimulate innovation, build modern infrastructure and integrate into global value chains.

The article also analyzes the experience of other countries that have suffered significant economic losses due to military conflicts, and highlights the most effective strategies for restoring investment attractiveness in post-war reconstruction. In particular, successful examples of attracting foreign investment in the countries of the Balkan region and Southeast Asia, which managed to quickly overcome the consequences of armed confrontations and ensure sustainable economic growth, are considered. Based on this experience, the author proposes to adapt best practices to Ukrainian realities, taking into account the specifics of the national institutional environment and geopolitical context.

Special attention is paid to the role of international financial institutions, in particular the International Monetary Fund, the World Bank, and the European Bank for Reconstruction and Development, in supporting investment processes in Ukraine in the context of post-war recovery. The importance of aligning their financial and technical assistance programs with national development priorities and ensuring effective coordination of efforts of all stakeholders is emphasized.

In summary, the author concludes that restoring the investment attractiveness of Ukraine in the conditions of post-war reconstruction will require a comprehensive approach that combines urgent measures to overcome the devastating consequences of the war with strategic initiatives aimed at ensuring the long-term competitiveness of the national economy. Only under such conditions will Ukraine be able to fully realize its investment potential and become an attractive destination for international capital in the post-war world.

Keywords: investment climate; war risks; foreign investments; post-war recovery; economic development; 2025 prospects.

Актуальність теми. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року кардинально змінило ситуацію в країні, завдавши колосальних руйнувань та втрат, передусім людських. Воєнні дії призвели до значного погіршення інвестиційного клімату, відтоку капіталу, згорання багатьох інвестиційних проєктів. При цьому відновлення та модернізація економіки у післявоєнний період потребуватиме масштабних капіталовкладень, в тому числі з боку іноземних інвесторів. Тому дослідження впливу війни на інвестиційне середовище України, оцінка ризиків та прогнозування перспектив іноземного інвестування на період після завершення активної фази бойових дій є вкрай актуальними завданнями економічної науки та практики державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика впливу війни на економіку та інвестиції розглядається у працях багатьох вітчизняних вчених. Зокрема, В. Базилевич аналізує розвиток інвестиційного процесу в умовах відновлення економіки України після військового конфлікту [1]. О. Власюк досліджує пріоритети посилення стійкості національної економіки до викликів війни [2]. Я. Жаліло обґрунтовує економічну стратегію держави на етапі повоєнного відновлення [4]. В. Сіденко розглядає позиціонування України у вимірах економічної глобалізації з урахуванням деструктивного впливу війни [7]. Водночас, досі бракує наукових розвідок щодо прогнозування динаміки та структурних зрушень іноземного інвестування в Україну на період з 2025 року, коли очікується завершення активної фази бойових дій та розгортання процесів повоєнної відбудови.

Мета статті полягає в комплексній оцінці впливу російсько-української війни на інвестиційний клімат України, аналізі основних ризиків для іноземних інвесторів та прогнозуванні перспектив відновлення інвестиційної привабливості країни починаючи з 2025 року.

Виклад основного матеріалу. Розв'язана Росією війна проти України стала безпрецедентним викликом для національної економіки, завдавши колосальних збитків та поставивши під загрозу її функціонування та розвиток. Особливо болючим ударом війна стала для інвестиційної сфери. За оцінками Національного банку України, лише у першому кварталі 2022 року відтік прямих іноземних інвестицій сягнув 753 млн дол. США [5], а до кінця року ця цифра може зрости у рази. Причини такого драматичного згорання інвестиційної активності криються у глибоких деструктивних процесах, спричинених воєнними діями на території України.

По-перше, це масштабні руйнування та пошкодження виробничої, енергетичної, транспортної та соціальної інфраструктури внаслідок ракетних обстрілів та бойових дій. За попередніми оцінками, збитки від знищення та виведення з ладу промислових підприємств, електростанцій, доріг, мостів, аеропортів, житлових та адміністративних будівель вже обчислюються десятками мільярдів доларів США. Велика частина цих об'єктів потребуватиме капітального ремонту або повної відбудови, що вимагатиме колосальних інвестиційних ресурсів.

По-друге, це дезорганізація усталених логістичних ланцюгів та маршрутів транспортування товарів. Блокування українських морських портів російським флотом, пошкодження та руйнування ключових автомобільних та залізничних шляхів, мостів та інших інфраструктурних об'єктів критично ускладнили як експортні, так і імпорتنі операції. Введення певних обмежень на експорт та імпорт окремих груп товарів з міркувань національної безпеки також негативно вплинуло на зовнішньоторговельні потоки. Все це призвело до розриву багатьох виробничих та збутових ланцюгів, поставило під загрозу реалізацію інвестиційних проектів, орієнтованих на зовнішні ринки.

По-третє, це стрімке падіння купівельної спроможності населення внаслідок зниження реальних доходів, зростання безробіття та інфляції. За оцінками Міжнародної організації праці, рівень безробіття в Україні через війну зріс на 30% [8], а мільйони людей втратили основне джерело доходів.

Одночасно інфляційні процеси набрали небаченого розмаху - ціни на споживчі товари та послуги зросли більш ніж на 20% [5]. На цьому тлі відбувається різке звуження внутрішнього споживчого попиту, що робить менш привабливими інвестиції, орієнтовані на задоволення потреб місцевого ринку.

І нарешті, по-четверте, це надзвичайно висока невизначеність щодо подальшого перебігу війни, ризику ескалації збройного конфлікту та його поширення на нові території України. В умовах, коли ворог щодня обстрілює українські міста ракетами та завдає бомбових ударів, коли лінія фронту може зміщуватися то в один, то в інший бік, інвестиційне планування та прийняття довгострокових бізнес-рішень стає вкрай складним завданням. Більшість інвесторів за таких обставин обирають вичікувальну позицію або й згортають свої інвестиційні плани до кращих часів.

Однак, попри всі ці колосальні виклики та загрози, Україна зберігає вагомий інвестиційний потенціал, який може і повинен бути реалізований у середньостроковій перспективі, особливо після завершення активної фази бойових дій. Цей потенціал ґрунтується на низці об'єктивних конкурентних переваг нашої держави, а також на величезному запиті на відбудову та модернізацію, який неминуче виникне після війни.

Серед найбільш перспективних сфер для іноземного інвестування в Україну найближчого десятиліття слід виділити передусім аграрний сектор. Україна традиційно входить до переліку провідних експортерів зернових та олійних культур, маючи колосальний природно-ресурсний потенціал у вигляді родючих чорноземів, сприятливих кліматичних умов, розвинутої річкової мережі. Потужна матеріально-технічна база (елеватори, зернові термінали в портах, сільгосптехніка) в поєднанні з високою кваліфікацією кадрів дозволяє нашому агросектору демонструвати вражаючу стійкість та адаптивність навіть в екстремальних умовах війни. Після її завершення можна очікувати на стрімке відновлення та подальше зростання агровиробництва, залучення інвестицій у модернізацію переробної промисловості, реалізацію інфраструктурних проектів для розширення експорту продовольства.

Не менш перспективною сферою для інвестування є інформаційні технології. ІТ-сектор вже багато років поспіль є драйвером економічного зростання України, нарощуючи експорт послуг з розробки програмного забезпечення, створюючи високооплачувані робочі місця. Попри колосальні виклики війни, український ІТ-сектор демонструє виняткову життєздатність та гнучкість, продовжує залучати нові проекти та інвестиції. Конкурентними перевагами України в цій сфері є велика кількість висококваліфікованих ІТ-спеціалістів, сприятлива система оподаткування (зокрема спецрежим ФОП), постійний розвиток цифрової інфраструктури. Все це робить нашу країну вкрай привабливою локацією для створення та розширення ІТ-компаній міжнародного рівня.

Безсумнівно пріоритетною сферою інвестування стане відновлювана енергетика. Масштабні руйнування об'єктів традиційної енергетичної інфраструктури – електростанцій, підстанцій, ліній електропередач внаслідок ракетних обстрілів оголили критичну вразливість України в енергетичній сфері. В умовах обмеженості та подорожчання викопних енергоносіїв (передусім природного газу) на порядок денний виходить завдання інтенсивного розвитку "зеленої" енергетики з опорою на місцеві відновлювані ресурси. Інвестиції у будівництво сонячних, вітрових та біоенергетичних потужностей, модернізацію електромереж стануть одним з безумовних трендів післявоєнного періоду.

Окремо слід відзначити колосальні інвестиційні можливості, пов'язані з реалізацією масштабних інфраструктурних проектів. За попередніми оцінками, втрати української інфраструктури від бойових дій вже перевищують 100 млрд дол. США [6]. Відновлення зруйнованих та пошкоджених доріг, залізниць, мостів, аеропортів, морських портів вимагатиме залучення величезних інвестиційних ресурсів. Водночас, ці вимушені витрати є шансом не просто відбудувати, а якісно модернізувати інфраструктуру відповідно до кращих світових стандартів. Це створює широкі можливості для іноземних компаній, що спеціалізуються на реалізації інфраструктурних проектів "під ключ".

Вкрай важливим завданням у повоєнний період буде відродження та структурна перебудова переробної промисловості. Війна болуче вдарила практично по всім індустріальним регіонам України, зруйнувала або пошкодила сотні великих та середніх підприємств. Водночас, вона оголила критичну вразливість вітчизняної промисловості, її високу залежність від імпортованих комплектуючих та обладнання. Це актуалізує завдання неоіндустріалізації – розбудови сучасних наукоємних та високотехнологічних виробництв з високою доданою вартістю, їх входження у глобальні ланцюги створення вартості. Відповідні проекти модернізації мають стати пріоритетом для залучення як внутрішніх, так і іноземних інвестицій.

Звісно, реалізація окресленого інвестиційного потенціалу України у повоєнний період залежатиме від низки ключових факторів. Першочерговим завданням є якнайшвидше припинення активних бойових дій, досягнення миру та відновлення безпеки на всій території держави. Без цього важко розраховувати на масштабний прихід іноземних інвесторів. В ідеалі Україна має не просто відбити ворожу агресію, а й повернути контроль над усіма тимчасово окупованими територіями, відновивши свою територіальну цілісність у міжнародно визнаних кордонах.

Другим вагомим фактором інвестиційного відновлення є забезпечення макроекономічної стабільності. Ключову роль тут має відіграти ефективна монетарна політика Національного банку, спрямована на приборкання інфляції, забезпечення курсової стабільності гривні, нормалізацію роботи банківської системи. Не менш важливими є виважена фіскальна політика уряду, поступове збалансування державного бюджету, зниження рівня перерозподілу ВВП через бюджет. Зрештою, вкрай важливо взяти під контроль процес нарощування державного та гарантованого державою боргу, забезпечити його поступове зниження по відношенню до ВВП.

Третім фактором є проведення рішучих та системних інституційних реформ, спрямованих на кардинальне покращення бізнес-клімату. Україна має використати повоєнне "вікно можливостей", щоб нарешті позбутися тих

інституційних пасток, які десятиліттями стримували її економічний розвиток. Йдеться про проведення "дерегуляційного шоку", скорочення кількості та спрощення процедур отримання дозвільних документів, ліцензій, сертифікатів. Не менш важливо забезпечити реальну рівність та захист прав власності через завершення судової реформи, утвердження верховенства права. Вкрай актуальним лишається і подолання корупції, передусім на стику інтересів держави та бізнесу.

Четвертим фактором може стати прискорений рух України на шляху євроінтеграції. Отримання статусу кандидата на вступ до ЄС відкриває перспективи виходу на колосальний європейський ринок, інтеграції у виробничі ланцюги компаній Євросоюзу. Ключовим завданням при цьому є повноцінна імплементація положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема в частині гармонізації регуляторного середовища, технічних стандартів, підходів до захисту прав інтелектуальної власності. Це слугуватиме потужним сигналом для європейських інвесторів щодо надійності та прогнозованості бізнесових перспектив в Україні.

І нарешті, п'ятим і, можливо, найважливішим фактором інвестиційного пожвавлення є залучення масштабної, адресної міжнародної фінансової та технічної допомоги для відбудови та модернізації української економіки. Мова йде про кошти міжнародних фінансових організацій (МВФ, Світового банку, ЄБРР), урядів розвинених країн-партнерів України, провідних приватних інвесторів та донорів. Вкрай важливо аби ці кошти надходили не просто у вигляді фінансових траншів "у нікуди", а були прив'язані до конкретних проектів у пріоритетних галузях та мали чіткі цільові показники результативності їх використання.

Варто відзначити, що певні передумови для активізації інвестиційного процесу вже формуються, попри всю складність поточної ситуації. Так, за ініціативою Президента України у березні 2022 року створено спеціальний Фонд відновлення України, покликаний акумулювати кошти під державні гарантії цільового фінансування проектів повоєнної відбудови [6]. Причому

пріоритет надаватиметься не просто відновленню зруйнованого, а реалізації проєктів, здатних забезпечити технологічну модернізацію, підвищення енергетичної та ресурсоефективності, екологічність виробництва.

Ще одним важливим кроком стало ухвалення наприкінці 2020 року закону про так званих "інвестиційних нянь" [3]. Він передбачає надання низки податкових та регуляторних преференцій для інвесторів, готових вкласти в економіку України понад 20 млн євро та створити значну кількість робочих місць. Попри певні застереження щодо ризиків неправомірного лобювання інтересів окремих інвесторів, в цілому цей закон є кроком у правильному напрямку, даючи чіткий сигнал про готовність держави підтримувати масштабні інвестиційні проєкти.

Україна продовжує тісну співпрацю з ключовими міжнародними фінансовими інституціями – МВФ, Світовим банком, ЄБРР. Попри складнощі воєнного часу, вдається зберігати ефективну комунікацію, узгоджувати параметри нових програм кредитування, орієнтованих в тому числі на підтримку бізнесу, збереження робочих місць. Паралельно тривають активні переговори з урядами та бізнесом дружніх країн – ЄС, США, Великої Британії, Канади, Японії щодо залучення ресурсів для реалізації масштабних проєктів з повоєнної відбудови. Вже є попередні домовленості про виділення на ці цілі десятків мільярдів доларів та євро у формі грантів та пільгових кредитів.

Втім, говорячи про інвестиційні перспективи України, слід думати не лише в категоріях відновлення довоєнного status quo, а й формувати амбітне бачення нашої держави як привабливої інвестиційної дестинації на десятиліття вперед. І певні прогностичні орієнтири тут вже можна окреслити.

Починаючи з 2025 року, за умови завершення активної фази бойових дій та початку повноцінної повоєнної відбудови, можна очікувати поступового відновлення припливу прямих іноземних інвестицій в Україну. За оптимістичним сценарієм, який передбачає припинення активних бойових дій вже у 2023 році, обсяг залучених ПІІ у 2025 році може скласти 4-5 млрд дол.

США. А до 2030 року цей показник цілком реально наростити до 10-12 млрд дол. щорічно, що перевищить рекордні довоєнні показники.

Найбільший приріст інвестицій очікується передусім у агропромисловому комплексі, який швидко відновить свій потенціал та продовжить нарощувати експорт після відкриття морських портів та відновлення логістики. Також значний інвестиційний бум прогнозується у галузі інформаційних технологій та комунікацій, яка вже зараз демонструє неабияку адаптивність. Стрімке зростання інвестицій очікується у "зеленій" енергетиці – сонячній, вітровій, біогазовій, що відповідатиме глобальному тренду декарбонізації. Ну і звісно, вагому частку складуть інвестиції в інфраструктурні проекти – відбудову доріг, мостів, аеропортів, модернізацію залізниці та морських портів.

При цьому вкрай важливо забезпечити диверсифікацію інвестиційних потоків як за країнами-донорами, так і за галузевими реципієнтами. Традиційно найбільшими інвесторами в Україну були і залишатимуться компанії з ЄС. Але необхідно більш активно залучати інвесторів зі США, Великої Британії, Канади, Японії, Південної Кореї, які мають великий досвід та ресурси для реалізації масштабних модернізаційних проектів. Певні перспективи є і щодо залучення китайських інвестицій, особливо в інфраструктуру, але тут слід ретельно зважувати всі геополітичні ризики.

Що стосується галузевої структури, то поряд з АПК, ІТ та "зеленою" енергетикою, значний інвестиційний потенціал мають високотехнологічні сегменти машинобудування, фармацевтика, аерокосмічна галузь. Їх розвиток критично важливий для зміцнення експортного потенціалу України, нарощування частки товарів з високою доданою вартістю. Ключовим інструментом залучення інвестицій у ці галузі має стати формування мережі індустріальних парків та спеціальних економічних зон з преференційними умовами діяльності для високотехнологічних виробництв, орієнтованих на експорт.

У довгостроковій перспективі, на період до 2040-2050 років, Україна цілком здатна перетворитися на потужний інвестиційний хаб не лише Східної, а

й усієї Центральної Європи. Наші конкурентні переваги - вигідне географічне розташування, величезний ресурсний та людський потенціал, розгалужена інфраструктура у поєднанні з політикою розумної відкритості та сприяння бізнесу здатні привабити провідні транснаціональні корпорації розміщувати тут свої виробництва, логістичні та дослідницькі центри. Але для цього потрібно вже зараз, попри всі негаразди воєнного часу, виробляти та послідовно втілювати цілісну довгострокову стратегію інвестиційно-інноваційного розвитку.

Ключовими елементами такої стратегії мають стати:

стимулююча податкова політика з низькими ставками податків на прибуток, персональні доходи, інвестиції у пріоритетні сектори та помірними ставками ПДВ;

радикальна дерегуляція, тотальна діджиталізація дозвільних процедур та сервісів для бізнесу за принципом "держава в смартфоні";

концентрація бюджетних та приватних інвестицій у розвиток людського капіталу через глибокі реформи освіти, науки, охорони здоров'я;

всебічне стимулювання інновацій та підприємництва, захист прав інтелектуальної власності, запобігання "відтоку мізків";

мобілізація колосальних інвестиційних ресурсів на масштабну модернізацію та цифровізацію енергетичної, транспортної та комунальної інфраструктури;

цілеспрямована політика залучення світових високотехнологічних лідерів через формування спеціальних хабів-акселераторів та інноваційних кластерів;

структурні реформи, спрямовані на прискорену деіндустріалізацію через максимальне впровадження цифрових та екологічно дружніх технологій;

поглиблення процесів економічної інтеграції з ЄС як в рамках імплементації Угоди про асоціацію, так і через нові формати взаємодії, на кшталт "промислового безвізу";

активна економічна дипломатія з розширення зон вільної торгівлі та захисту інтересів українських експортерів та інвесторів на зовнішніх ринках.

Підсумовуючи, слід зазначити, що попри колосальні деструктивні впливи війни на інвестиційну сферу України, наша держава зберігає значний інвестиційний потенціал. Його реалізація вимагатиме мобілізації колосальних фінансових, інституційних та людських ресурсів, запуску низки глибоких структурних реформ. А головне – формування амбітного та водночас реалістичного бачення України як привабливої та динамічної інвестиційної дестинації у довгостроковій перспективі.

Сподіваюся, що спільними зусиллями влади, бізнесу та наших міжнародних партнерів нам вдасться не лише відновити довоєнний інвестиційний потенціал, а й вивести його на якісно новий рівень. Перетворити виклики війни на можливості прискореної модернізації та цивілізаційного стрибка в коло розвинених та процвітаючих країн світу. І лише таким чином ми зможемо гідно вшанувати пам'ять всіх тих, хто віддав свої життя за вільну, незалежну та успішну Україну.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, російсько-українська війна завдала нищівного удару по інвестиційному клімату України. Масштабні руйнування, розрив економічних зв'язків, падіння купівельної спроможності населення та невизначеність призвели до відтоку капіталу з країни. Водночас, Україна зберігає значний інвестиційний потенціал, реалізація якого залежатиме від припинення бойових дій, макроекономічної стабілізації, інституційних реформ та міжнародної підтримки. Найбільш перспективними сферами для іноземних інвестицій у післявоєнний період стануть аграрний сектор, ІТ, відновлювана енергетика, інфраструктурні проекти, високотехнологічна промисловість. З 2025 року очікується поступове відновлення припливу прямих іноземних інвестицій, обсяг яких вже у 2030 році може перевищити довоєнний рівень. У довгостроковій перспективі Україна має всі шанси перетворитися на потужний інвестиційний хаб регіону, але для цього потрібна цілісна та послідовна стратегія розвитку, що поєднує ефективну економічну політику, структурну трансформацію, інвестиції в людський

капітал, модернізацію інфраструктури та поглиблення міжнародного партнерства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Базилевич В. Д. Розвиток інвестиційного процесу в умовах відновлення економіки України після військового конфлікту. *Фінанси України*. 2022. № 4. С. 5–17.
2. Власюк О. С. Пріоритети посилення стійкості національної економіки до викликів війни. *Економіка України*. 2022. № 6. С. 27–42.
3. Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів зі значними інвестиціями» від 17.12.2020 № 1116-IX. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>.
4. Жаліло Я. А. Економічна стратегія держави на етапі повоєнного відновлення. Київ : НІСД, 2022. 48 с.
5. Макроекономічний та монетарний огляд Національного банку України. Червень 2022 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MM_2022-06.pdf?v=4
6. Про утворення Фонду відновлення України : Постанова КМУ від 04.03.2022 № 205. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/205-2022-%D0%BF#Text>.
7. Сіденко В. Р. Україна у вимірах економічної глобалізації. Київ : Заповіт, 2022. 432 с.
8. Ukraine: Amid War, ILO Report Sees 4.8 Million Jobs Lost. International Labour Organization. URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_844625/lang--en/index.htm

REFERENCES:

1. Bazylevych, V. D. (2022). Rozvytok investytsiinoho protsesu v umovakh vidnovlennia ekonomiky Ukrainy pislia viiskovoho konfliktu [Development of the

- investment process in the conditions of restoration of the economy of Ukraine after the military conflict]. *Finansy Ukrainy*, vol. 4, pp. 5-17 [in Ukrainian].
2. Vlasiuk, O. S. (2022). Priorytety posylennia stiikosti natsionalnoi ekonomiky do vyklykiv viiny [Priorities for strengthening the resilience of the national economy to the challenges of war]. *Ekonomika Ukrainy*, vol. 6, pp. 27-42 [in Ukrainian].
  3. Zakon Ukrainy «Pro derzhavnu pidtrymku investytsiinykh proektiv zi znachnymy investytsiiamy» vid 17.12.2020 № 1116-IX [Law of Ukraine "On state support for investment projects with significant investments" of 17.12.2020 № 1116-IX]. *Zakonodavstvo Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> [in Ukrainian].
  4. Zhalilo, Ya. A. (2022). Ekonomichna stratehiia derzhavy na etapi povoiennoho vidnovlennia [Economic strategy of the state at the stage of post-war recovery]. Kyiv: NISD [in Ukrainian].
  5. Makroekonomichni ta monetarnyi ohliad Natsionalnoho banku Ukrainy. Cherven 2022 roku [Macroeconomic and monetary review of the National Bank of Ukraine. June 2022]. Retrieved from https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/MM_2022-06.pdf?v=4 [in Ukrainian].
  6. Pro utvorennia Fondu vidnovlennia Ukrainy : Postanova KMU vid 04.03.2022 № 205 [On the establishment of the Ukraine Recovery Fund : Resolution of the Cabinet of Ministers of 04.03.2022 № 205]. *Zakonodavstvo Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/205-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
  7. Sidenko, V. R. (2022). Ukraina u vymirakh ekonomichnoi hlobalizatsii [Ukraine in the dimensions of economic globalization]. Kyiv: Zapovit [in Ukrainian].
  8. Ukraine: Amid War, ILO Report Sees 4.8 Million Jobs Lost. International Labour Organization. Retrieved from https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_844625/lang--en/index.htm

Стаття надійшла до редакції 29.03.2024